

Virksomhed, men tværtimod nedbrudt af denne, men man kan nu engang ikke se bort fra det mangeaarige og grundige videnskabelige Arbejde, der er udført af en lang Række fremragende Forskere først og fremmest Th. Thoroddsen og affærdige det med et Par Linier og uden Skygge af Bevisførelse. I visse Tilfælde løber Dr. Mohrs Fantasi fuldkommen løbsk, han kan se et vendisk Befolkningselement paa Island, han henfører ved en ejendommelig „Urkraft-Erkenntnis“ Sagnet om den hellige Gral til Fjældet Baula, hvoraf det naturligvis følger, at Islands germanske Bebyggelse maa føres langt længere tilbage end Landnamsmændenes Tid; under Omtalen af Klimaet, som synes at interessere Forf. meget, kommer han til nogle i hvert Fald for mig fuldkommen uforstaaelige Theorier om, at Ustadigheden i Islands Vejrforhold er begrundet i nogle „Tidevandsbevægelser“ i Atmosfæren, — altsammen fremsat uden een eneste reel Begrundelse.

I 9. Kapitel, der handler om Nordlysene, er det Forfatterens Hensigt at give en god, tysk Beskrivelse af Fænomenet — højst prisværdigt — men om de banebrydende norske Undersøgelser paa dette Omraade skriver han S. 155: „Die Aufmerksamkeit der Menschheit ist grade in jüngsten Tagen auf das Polarlicht gelenkt durch die Marktschreierweise, in der ein nordischer Gelehrter für sich in Anspruch nahm, eine neue Erklärung für es geben zu können“ — og lidt senere: „Man ist bei uns in diesem Punkte immer auf die Norweger angewiesen — und die haben bestimmt keine Augen im Kopfe.“

Af visse Grunde kunde det maaske være paa Tide at henlede Opmærksomheden paa, at den Slags ubegrundede Udfald ikke afgiver tilstrækkelig Basis for at optræde som Polarforsker og „Was ich in Island sah“ gør det visselig heller ikke, da Arbejdet næppe paa noget Punkt hæver sig over Dilletanteriet og fuldkommen savner den Saglighed, Kundskabsfylde og Vilje til venlig Forstaaelse, som ellers præger største Delen af tyske Forskeres og Skribenters Bidrag til Kundskaben om Island.

Niels Nielsen,
Lektor, Dr. phil.

Ebbe Kornerup: Ceylon. Min Vedda-Expedition 1922. (8°, 195 S. m. talr. Illustr. og 1 Kort). Gyldendalske Boghandel Nordisk Forlag. 1925.

Ebbe Kornerups Bøger hører til den lette Rejseliteratur, hvis store Popularitet beror paa lignende Egenskaber som dem, der udmærker Filmens Kunst. Hurtigt skiftende Billeder fra en fjern Verden frem-

føres for Læserens indre Syn; han nyder dem fuldkommen uden Anstrengelse, som sad han i et Biografteater, og har dog samtidig en behagelig Følelse af at faa en Masse at vide. Denne Art Litteratur har uden Tvivl ikke alene sit store Publikum, men ogsaa sin uomtvistelige Betydning og Berettigelse. Ebbe Kornerup er en god Repræsentant for samme. Han formaar med faa Ord at fremføre de Billeder, som han har set og opfattet med Maierens Øjne; hans Stil trænger ikke langt i Dybden og er maaske undertiden noget vulgær, men malende er den.

E. K. har paa 2 Rejser besøgt Veddaerne, dette berømte Naturfolk, der ikke alene er et af Jordens mest primitive Folkeslag, men ogsaa et af de bedst kendte og grundigst studerede, bl. a. af C. G. og B. Z. Seligmann (*The Veddas*; Cambridge 1911). E. K. har stor Kærlighed til og Interesse for Veddaerne; men han har for meget været Maleren, der frydede sig over de primitive Billeder, han saa; med hans Evne til at skabe sig Venner overalt vilde han have kunnet trænge ind bag Veddaernes Væsen og bringe rigt Stof frem til yderligere Belysning af Folkets Kultur.

Skildringen af en Theplantage er god; men hvorfor henregner E. K. Kaffen til „Landets vigtigste Produkter“? Ganske vist har Kaffen tidligere været Ceylons vigtigste kommercielle Produkt, men omkring 1880 gik Kaffedyrkingen til Grunde ved Plantesygdomme og erstattedes først med Kinatræplantager, senere med Theplantager; i vore Dage dyrkes ingen, eller saa godt som ingen Kaffe paa Ceylon.

Forfatteren anvender lidt for ofte Ord, der røber stærk engelsk Indflydelse, f. Ex. emeraldgrøn i Stedet for smaragdgrøn. Og han faar ikke Tilslutning hos Arkæologerne, naar han vil gøre Anuradhapuras buddhistiske Tempelruiner jævnaldrende med Danmarks Køkkenmøddinger.

Gudmund Hatt.

C. Wessel, S. J.: Early Jesuit Travellers in Central Asia 1603-1721 (8°, 344 S., Illustr. 1 Kort). Haag 1924. Pris 12 Fl.

I Arbejdet paa Udforskningen af det centrale Asien har Jesuitterne været Pionerer, og dog har de Rejsende i det 17. Aarh. — paa faa Undtagelser nær — ikke naaet den Anerkendelse, de fortjener. Disse Mangler vil nærværende Værk søge at bøde paa. Ved ihærdige Studier i Jesuitternes Arkiver, er det lykkedes Forf. at kaste et nyt Lys over det som Regel mangelfulde og fejlagtige Billede, man har af dette Tidsrums Misisionsrejsende. Man maa beundre den Grundighed, hvormed Forf. er gaaet til Værks for at faa de sandeste